

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

φρασε την χαράν του διὰ τὴν ἡλιόλουστον ἡμέραν.

— Ωραῖος καιρὸς διὰ τὰ πολὺ μικρὰ παιδιὰ καὶ διὰ τοὺς πολὺ γέροντας, τοῦ εἶπα.

Διευαγγελιστὴν.

— Μὰ δὲν εἶμαι, mio caro, καὶ πολὺ γέροντας ..

Καὶ νύχαριστῆθον ὅταν ἐδειξα ὅτι συνεφώνουν μαζί τοῦ καὶ ἐστρεψε εὐθὺς τὸν λόγον εἰς τὰ «πρῆγματα ὅπως ἐσυνείθιζε, χαμογελῶν νὰ λέγῃ.

★

Ἐσχάτως μοῦ ἔλεγε ἐκμυστηρευομένου τὰ δυσφόρια τοῦ φιλολογικοῦ σταδίου.

— Ἀλλοτε ὁ Παυλίδης εἶχεν βιβλιοπωλεῖον καὶ ζαχαροπλαστεῖον. Τὸ ζαχαροπλαστεῖον ζῆ καὶ βασιλεύει. τὸ βιβλιοπωλεῖον ἐκλείει. Τὰ γλυκὰ ἔφαγαν τὰ βιβλία !... Δὲν σοῦ φαίνεται χαρακτηριστικὸν τῆς ἐποχῆς μας;

★

Πρὸ ὀκταετίας περίπου, ὅτε ἦνθαι τὸ ζήτημα τῆς γυναικείας χειραφετήσεως, ἔλαβα συνεντεύξεις τινάς, ἐκ μέρους τῆς ἐφημερίδος ἥς ἦμιν ἀρχισυντάκτης. Ἐπρεπε πρῶτίστως ν' ἀποταθῶ εἰς τὸν Ἀσώπιον, ὅχι μόνον διότι ἦτο ὁ σεβαστότερος τῶν λογίων, ἀλλὰ καὶ διότι ἦτο εἰδικὸς εἰς τὸ γυναικεῖον ζήτημα.

Τὸν συνήντησα καθ' ὁδόν. Χαρिέστεραν ὁμιλίαν σπανίως ἀπήλυσά. Ἐδημοσιεύθη ἡ συνέντευξις ἐκείνη ὅλη ἡ γνώμη τοῦ συνωψίζετο εἰς ἓν... μείδιμα. Μόλις κατόρθωσα νὰ τοῦ ἀποσπᾶω τὴν γνώμην ὅτι «αἱ ἐφημερίδες ἀντι ν' ἀπασχολῶνται μὲ τὰ κουκλόπανα τῶν κυριῶν, προτιμώτερον θὰ ἦτο νὰ ἐγραψαν διὰ τὰς ὑπονόμους, τὰς ὁποίας δὲν ἔχει ἡ πόλις!».

★

Ὀλίγον ἔλειπεν ὁ Ἀσώπιος νὰ γίνῃ ἐκατομυριοῦχος.

Ὁ Γκτύλφορντ ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, ὅστις εἶχε βαπτίσει τὸν Εἰρηναῖον, εἶπεν εἰς τὸν πατέρα Κ. Ἀσώπιον νὰ κάμῃ τὸν υἱόν του ἱερέα καὶ ὑπέσχετο νὰ ἀφῇσιν εἰς τὸν Εἰρηναῖον ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν του, ἀνέρχομένην εἰς ἐκατομμύριον Ἀλλ' ὁ πατὴρ Ἀσώπιος δὲν ἐστερεξε.

★

Ὁ Ἀσώπιος δὲν εἶχε παράσημον. Τιμὴ δι' αὐτόν! Καθ' ἦν ἐποχὴν τὸ παράσημον ἐν Ἑλλάδι κατήντησε εἶδος συναλλαγῆς, ἀπονεμόμενον κατὰ δεκάδας εἰς ἀδήμους, ἀγραμμάτους καὶ ἡλιθίους ἢ πολιτεία δὲν ἐσκέφθη νὰ τὸ ἐξαγνίσῃ κάπως, νὰ τὸ τιμῇ, ἀναστῶσα αὐτὸ εἰς τὰ στήθη ἐνὸς Ἑλλήνου, ὅστις ἐπὶ ἐξήκοντα συνεχῆ ἔτη συνέγραφε καὶ ἐμελέτα. Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη νὰ ἔχῃ τὸ παράσημον ὁ Ἀσώπιος, ἀφοῦ τὸ ἔχουν γραφεῖς ὑπουργείων, βλαχοδήμαρχοι καὶ παντοπώλαι !...

★

Εἶχα τὸ εὐτύχημα νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του. Ὁ ἥλιος ἔδυε, καθ' ἦν στιγμὴν εἰσηρχόμεν ἐν τῷ στενόμενῳ δωμάτιον, ἐνθα εἰργάζετο μὲ τοὺς προσφιλεῖς συντρόφους τοῦ—τὰ βιβλία. Ἀνεπήδησε μετὰ νεανικοῦ σφρίγγου μὴ μὲ εἶδε καὶ ἐδέχθη μὲ παιδικὴν χαρὰν τὰς εὐχάς μου διὰ τὸ νέον ἔτος. Τί δὲν μοῦ εἶπε ἐκείνην τὴν ἡμέραν! Θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι προήσθάνετο ὅτι δὲν θὰ συνηντῶμεθα πλέον, καὶ ἤθελε νὰ λέγῃ, νὰ λέγῃ. Ἐσχάτως εἰργάζετο διὰ μίαν μελέτην ἦν προωριζε διὰ τὴν «Πινακοθήκην». Θὰ ἀπυρτίζετο ἀπὸ τρία μέρη, θέμα δὲ ἦτο ἡ παρακμὴ τοῦ βιβλίου ἐν Ἑλλάδι, διανθιζομένη ἀπὸ ἀναμνήσεις τῶν πρὸ τεσσαρακονταετίας Ἀθηνῶν. Τὰ «βάσανα τῶν συγγραφέων» ἐσκόπεινὰ τὴν βαπτιστῆ. Ἐπειτα εὔρε ὡς καταλληλότερον τὸν τίτλον: «Τὸ καθαρθήριον τῶν γραμμάτων». Καὶ ἀκριδῶς τὴν ἡμέραν καθ' ἦν ἐξεδίδετο ἡ «Πινακοθήκη» προαγγελλοῦσα τὴν μελέτην του, ὁ Ἀσώπιος ἔβην σκεν, ἀφίνων ἡμιτελῆ τὰ χειρόγραφα του. Ἡ «Πινακοθήκη» σεμνύνεται ὅτι αὐτὴ διεξεδίκεσε τὰς τελευταίας λάμψεις τοῦ πνεύματος του καὶ ὅτι δι' αὐτὴν προωρίζοντο αἱ τελευταῖαι τοῦ ἀειμνήστου λογοτέχνου γραμμαί. Εἰς εὐλαβῆ ἀνασκάλευσιν τῶν χειρογράφων του, ἦν μοι ἐπέτρεψε ἡ χήρα, εὔρον μετ' ἀπείρου συγκινήσεως ὀλίγας σελίδας τῆς μελέτης αὐτῆς, ἥτις θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον τῆς «Πινακοθήκης» καὶ ἥτις εἶνε πολὺ περιεργος—ἄλδξ πνευματικῆ, ἀνατέλλουσα ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ γυλνι-αίου τάφου του.

Α. Κ.

★ ΑΠΟ ΤΑΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙΣ ★

ΛΑΧΤΑΡΙΣΜΑ

Κι' εἶπα νὰ πάρω λύρα ἀνήκουστη
καὶ κάλλη πεθαμένα ν' ἀναστήσω,
ψυχὴ νὰ δώσω 'στὰ ἄντρα καὶ δύναμι
καὶ μέγαρα τριγύρω νὰ σκορπίσω.

Κι' εἶπα νὰ πλάσω κόσμους ἄπειρους,
ποῦ νὰ μὴ οὐδὲν ἢ θλίψι καὶ τὰ χρόνια
μὰ-ἄλλοιμονο-μιά δύναμι ἀνυπόταχτη
δεμένον μὲ κρατεῖ 'στὰ καταχθόνια.

Καὶ τώρα ἡ ψυχὴ μου αἰχμάλωτη,
'ὄσον 'σὲ πλοκάμους μέσα καὶ σὲ δίχτυ,
θλιμμένη παραδέρνει μὲ λαχτάρισμα
'στὸ ἀτέλειωτο τοῦ πόρου μεσοῦνχτι.

ΣΤΥΛ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ